

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In Qvibus Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt V. In delicto notorio, etiamsi malefactor sit occultus absque ulla infamia, iudex potest ac debet inquirere.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38601

Quintus: Si confessus fuerit crimen occultum in iudicio, etiam coram paucis, ut si coram solo iudice, & Notario, ut colligitur ex *Cap. 1. de accusationibus, in 6.* Nam talis confessio inducit notorium, & publicum in iure; non tamen sufficit confessio extra iudicium; etiam si coram multis facta sit, nisi extra orta sit infamia: nec ea quæ facta est coram Prælo in cogitante aut inadvertente, vel in aliqua epistola secreta, quam Prælo aperuit, teste M. Soto, de secreto, *membro 2. quest. 6.* quod etiam ait Navarrus, *de iudicijs, num. 16.*

Sextus. Quando iudici per generalem inquisitionem procedenti patefactus est Auctor alicujus criminis; tunc namque potest contra eum procedere, ut docet Navarr. *ut supra, num. 87.* Insuper P. Lessius *libro 2. cap. 29. dubit. 15. num. 127.* docet, communem esse Jurisperitorum sententiam; etiam si forsitan testis revelando peccaverit. Nam eo ipso quod crimen deductum est in publicam iudicis notitiam sive bene, sive male, eo ipso tenetur contra illud procedere particulari inquisitione, & illud punire.

Septimus. Quando crimen est commissum, vel detectum in iudicio, ut si v. g. testis falsum in processu deponat, si accusator calumniatur, &c. in his enim non est opus alia infamia, tum quia sicut processus iudicis est actus publicus; ita & cognitio, quæ ex illo habetur, reputatur ut publica, & ex consequenti crimen, quod in ipso processu committitur, publicum censetur: tum etiam, quia hæc crimina valde noxia sunt bono publico, veluti debitum ordinem iustitiæ perturbantia; unde merito, si probentur, sine infamia contra ea procedi potest, ut optimè M. Soto, de tegendo secreto, *membro 2. qu. 1.* Navarrus *Cap. Inter verba, num. 201.* & in *Rubr. de iudicijs, num. 88.*

Octavus. Quando evidentiæ, atque notoria adsunt indicia, vel semiplena probatio, ut ex sequentibus plenius constabit. Denique inter casus exceptos merito computatur; quando aliquis reperitur in fragranti crimine; nam tunc non solum potest iudex contra ipsum inquirere non precedente infamia, sed etiam procedere usque ad sententiam diffinitivam Juris ordine prætermisso, ut docet Julius Clarus in *Practica qu. 2.* Advertit tamen Auctor iste, quod deprehensio in fragranti delicto non inducit plenam probationem, sed solum operatur, ut reus possit torqueri, casu quo neget crimen. Quapropter tunc examinandi sunt testes, qui illum deprehenderant, aut qui viderunt, ut iudicè deprehensus in fragranti crimine puniatur. Sunt præterea aliqui casus, qui cum ad nostrum propositum non pertineant, jure merito omittendos judicavimus.

CAPUT V.

In delicto notorio, etiam si malefactor sit occultus absque ulla infamia, iudex potest ac debet inquirere.

Cum inquisitio specialis sit investigatio criminis, vel personæ, dupliciter huiusmodi inquisitio (ut *cap. 1. huius Tractatus* annotavimus) contingere potest. Primo, Quando Superior inquit de crimine in particulari, non vero de persona. Secundo, Quando in singulari interrogat de hoc crimine, & de hac persona, quam merito DD. *mixtam inquisitionem* nuncupant. Nunc de primo genere inquisitionis sermo noster procedit, nempe quando crimen est manifestum, persona vero delinquens ignota.

Aliqui putant, non posse iudicem ex sola cognitione publici criminis, & delicti procedere ad inquisitionem personæ; inter quos fere Paludanus in *4. Distinct. 19.* Adrianus *Quodlib. 3. quos sequitur M. Soto de tegendo secreto, membro 2. quest. 6. & libro 5. de iustitia & iure, quest. 6. artic. 2.* Hi omnes volunt, requisitam esse ad inquisitionem specialem personæ infamiam, idque probare intendunt ex *Cap. Cum oportet, Cap. Inquisitionis, Cap. Qualiter & quando, de accusationibus.* Quare ipsi existimant in hoc casu iudicem tantummodò posse interrogare, quo tempore, aut quo loco commissum fuerit illud crimen, vel alias similes circumstantias; si forte ex illis cognitio personæ delinquentis per aliqua indicia deduci possit. Negant tamen, à principio posse inquirere, an testis sciat, quis commiserit illud crimen.

Contraria tamen sententia verior est, quam tenet Innocentius *Cap. Bonar. & Navar. Cap. Inter verba, conclus. 6. num. 124.* quam olim tenuere Panormitanus *dicto Cap. Bonar. num. 4. col. 5.* Bartol. *lib. 2. ad L. Iuliam, de adulterijs, num. 17.* Gloss. in *Canon. Quidam maligni, 5. quest. 1.* & in *Cap. Qualiter & quando, de accusationibus,* tenentque omnes fere Thomistæ Commentatores D. Thomæ 2. 2. *quest. 76. artic. 2.* ubi etiam Cajetanus annotavit, hanc docuisse aliquando D. Thomam, dum esset Baccalaureus Parisijs, nec videtur ille unquam retractasse. Nusquam enim negat, licitam esse hanc inquisitionem, quando delictum est publicum.

Hanc sententiam Salon de Iustitia & Jure, *Controv. 7. circa articulum 2. quest. 79.* D. Thomæ plurimis adductis rationibus probat, quibus brevitate causa ommissis, nobis pro multis interim sufficiat communis usus Reipublicæ, & iudicum timoræ conscientiæ, tam Ecclesiasticorum, quam secularium praxis. Et ratio præcipua illa videtur; quia ob bonum publicum (quod non negant opposita sententiæ assertores) licet procedere per specialem inquisitionem contra aliquos delinquentes, etiam si nulla sit infamia, ut *Cap. Superiori* annotavimus; sed non minus pertinere videtur ad bonum publicum, ut invento cadavere, requiratur homicida; invento furto, aut sacrilegio, quæratur latro; alias sæpè manerent impunita delicta non sine scandalo, & detrimento alio.

CAPVT VI.

Infamatus de uno crimine nulla ratione potest interrogari de alio, cuius nec praecessit infamia, neque accusator. Nec minus interrogari potest de complicibus.

Probabilior, & verior sententia tenet, infamatum de uno crimine nulla ratione posse interrogari de alio, cuius nec infamia, nec indicia, nec semiplena probatio praecellerint. Ita docent Cajetanus 2. 2. q. 69. artic. 2. & Opusculo. 17. responsione 3. M. Soto lib. 5. de iustitia, & iure, quest. 6. art. 2. Navarrus Cap. inter verba, conclus. 6. num. 97. & in Summa. cap. 2. num. 36. & plures alij. Quia (ut saepius diximus) non potest iudex obligare aliquem ad manifestandum reum occultum, quando nec adest praevia infamia, nec indicia, vel semiplena probatio praecedunt. Igitur ob eandem rationem non poterit iudex interrogare reum de uno delicto & crimine infamatum, de alio crimine, de quo nulla praecessit infamia; fieri enim potest, ut quis in materia superbiae sit infamatus, qui tamen circa iustitiam habeat bonum nomen, etiam si alias sit iniustus: quare respectu occulti criminis videtur habere jus, ut illi servetur bonum illud nomen, quod possidet.

Merito tamen advertunt DD. quod quando iudex inquirens de uno crimine, cuius Auctor laborat infamia, incidenter deprehendit aliud secundum crimen, de quo similiter reus est infamatus; tunc posse eundem iudicem inquirere de crimine incidenter sibi revelato, ut cum v. g. quis interrogatus, an Petrus commiserit homicidium, de quo jam laborat infamia, si incidenter affirmat, eundem Petrum etiam furtum commississe; posse tunc legitime iudicem inquirere de illo furto. Quam sententiam ex eo probat Navarrus Cap. Inter verba, num. 197. quia cum crimen deprehenditur a iudice, est notorium in iure: sicutque crimen, quod committitur in praesentia iudicis, non indiget alio accusatore, iuxta superius dicta, quam ipsius praesentia; ita censendum erit de crimine totam iudice, etiam incidenter detecto.

Haec tamen sententia merito limitatur a Mag. Soto, memb. 2. q. 1. ut procedat non de omni crimine incidenter detecto, sed de eo tantum, quod priori erat annexum, de quo jam praecellerat infamia, veluti si inquisitio fiat de infamato de concubinato, & deprehendatur praedictum concubinarium ad feminam sustentandam furari; tunc merito possit iudex de crimine isto occulto deprehensio inquirere.

Secunda hujus capituli pars docet, reum non posse interrogari a iudice de complicibus nulla infamia laborantibus. Conclusio est certa, & passim in utroque iure docetur. Cap. Cum Monasterium, de confessis, ap. Veniens, de testibus; estque communis DD. sententia; quae intelligenda est cum grano salis, nempe procedere tantum de complice, quando peccat.

aliorum, & scelerati liberius nocerent, quod esset in maximum damnum commune igitur &c. Et licet aliquando hoc, vel illud crimen non sit directe contra bonum commune, plura tamen crimina impunita manere, nullo modo absque scandalo, & communisque boni detrimento, contingere potest.

Ex eo demum haec sententia confirmatur, quia infamia (ex omnium consensu) requiritur tanquam accusator, ut superius exposuimus: sed in huiusmodi criminibus publicis & notorijs evidenti delicti est plusquam accusator, ut ex D. Augustino Cap. Evidentia, de accusationibus refertur illis verbis: Evidentia patris criminis, et amore accusatoria non indiget.

Illud vero prudenter notant hujus sententiae Auctores, in hoc casu inquisitionem non debere fieri de singulari aliqua persona, v. g. an Petrus occiderit hunc hominem; quia si nulla de Petro praecessit infamia, inique iudex inquireret de illo; nam illa interrogatione Petrus aperte infamaretur, etiam si non fecisset crimen. Ut igitur boho communi consulatur, poterit iudex prudenter inquirere, quinam per eam viam, in qua commissum est crimen, transierit? Quota hora in ea platea parte fuerunt aliqua persona? Simileque alias circumstantias petere, per quas quasi per gradus, sive indicia possit indirecte pervenire ad notitiam delinquentis.

Quod si occultus Auctor detegatur, poterit contra eum procedere iudice, etiam si ex ignorantia fuerit denunciatus, nec damnum secutum iudici imputabitur, ut recte Navarrus in rubrica de iudicis, num. 87. advertit; quia iure suo utitur; nam ex eo quod Auctor est publice detectus, etiam si id ab altero inique factum sit, potest contra eum informationem capere, convictumque punire: ipse tamen iudex tunc non est causa directa iniquae detectionis; nam propter bonum commune potest talem inquisitionem instituire, ut latius P. Lessius profertur lib. 2. cap. 19. ad huc. 14.

Neque obstat Cap. Cum oportet, juncto Cap. Inquisitionis, & Cap. Qualiter & quando. Nam illa iura, si exacte expendantur, vel de inquisitione certe persona, quae immediate fieri non debet, ut diximus, quando non praecessit infamia, vel in casu quo persona & crimen simul erant occulta, intelligi debent.

In hoc vero casu, etiam si iudex iudicem reum interroget, ipse non tenetur se ipsum patefacere ante infamiam, vel semiplenam probationem, imo nec subditi, etiam sub iuramento interrogati, non tenentur manifestare delicti Auctorem, si nulla laborat infamia, nihilque mali in posterum timeatur. Si tamen crimen esset adhuc perpetrandum, vel continuandum, aut si ex eo grave damnum alicui immineret, quod alia ratione non posset commodè averti, interrogatus testis tunc possit & deberet Auctorem patefacere licet omnino occultum, & nulla infamia laborantem, ut in illo casu iudex possit opportuna remedia adhibere.

IESU
Spirit.

T V.
amfi malefactor
ne ulla infam
est ac de
rere.
is sic investigat
dupliciter huius
Tractatus
Primò, Quando
ne in particulari
do. Quando in
mine, & de hoc
quisam inquisitionem
mo genere inq
nempe quando
persona vero delin
le iudicem ex
& delicti proce
na: inter quos
Adrian Quod
endo secreto, p
fira & lre. q
requiritam esse
rlonae infamiam
Cap. Cum opo
valiter & qu
existant in hoc
posse interroga
omnium hinc
circumstantias
a delinquenti
it. Negant ta
e, an testis scia
verior est,
onar. & Navar
24. quam olim
Bonar. num. 4
, de adultarij
in maligni, 5
ndo, de accusa
nomine Con
st. 76. artic. 1.
hanc doculle
flet Baccalu
nam retractat
esse hanc in
publicum.
sustitit & Jo
1. 79. D. Tho
probat, qui
is pro multis
Reipublica,
tam Eccle
xis. Et ratio
ontum publi
sententiae af
lem inquit
es, etiam si
notavimus;
ad bonum
quiratur ho
queratur
unita de
detrimento
alio.

